

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericicească — Apare în fiecare Sâmbătă

Mintea cea de pe urmă...

(+). Am moștenit din moși-strămoși o rugăciune unică în felul său: Dă-mi, Doamne, mintea Românului cea de pe urmă! O știm cu toții. Am rostit-o deatâteaori cu toții. Ii cunoaștem tâlcul cu toții. I-am experimentat înțelepciunea și adevărul cu toții. Nu odată, ci de nenumărate ori. Și cu toate acestea nu i-am tras și nu-i tragem folosul imediat și practic: cuminența prevederii. Trăim clipei — singuratici și cărmă obștească —; ne lăsăm stăpâniți de imboldurile momentului; luăm măsură la repezeală, după cum ne dictează acum interesul ori patima. și nu ne gândim la celea viitoare. Deși legea de temelie atât a cărmuirii de sine, cât și a cărmuirii înțelepte a oricărei colectivități este legea prevederii: *Prévoir, c'est gouverner.* (A prevedea înseamnă a cărmui).

Ne-am avut, aici în Ardeal, școala confesională. „Fiica bisericii“. Așa-mi aduc aminte că-i zicea în veci regretatul ep. Vasile Hossu, în cuvântul de învățătură ce l-a rostit în biserica satului meu de naștere cu prilejul unei neuitate vizite pastorale împreună cu examenul de sfârșit de an școlar la umila școală unde-mi făceam, tocmai pe-atunci, ucenicia slovei. Și ca pe o fiică a sa a tratat biserica școala. Nu odată s'a întâmplat să rămână parohia fără casă parohială, numai să aibă clădire potrivită pentru școală. Ajuta statul maghiar, ori n'ajuta pe dascălul nostru: plata lui multă-puțină se scotea din „arunc“ (vorbă din părțile bănățene) pe credincioși, și de foame nu pieria. Cum nu pieria nici preotul, cu, ori fără congruă. Treabă românească și creștinească se făcea însă în școală, iar sufletul și conștiința noastră cinstită se făuria, se cisea și se călta la lumina și în căldura acelor școli cu dascăli ce lucrau mână în mână cu preoții ostenitori în acelaș ogor al neamului.

Valul, mai mult ori mai puțin volterian, de după unire, a cutropit școala confesională. Ba, ajutat și de unii răsvrățiți din rândurile învățătorimii împotriva preotului-director de școală primară, a strivit-o în toată puterea cuvântului. Asta cu atât mai ușor, cu cât nici cele două Biserici române ardeleni, crezând în serioșitatea faptică a unor lozinci frumos sunătoare, nu s'au împotrivit cum trebuia: *rostru et ungubus, până la sânge.* Și așa ne-am trezit cu învățământul statificat, cu clădirile ocupate și cu o sumedenie de dascăli străini de strana și de învățăturile Bisericii.

Nu mai pomenim mizeriile morale pricinuite sufletului autentic și adânc creștin al Românilor de dincoace de Carpați. Năpădirea Ardealului cedat la comandă străină ne-a pus și în fața unei realități tragice din punct de vedere național: școlile statificate de ai noștri au fost declarate și de usurpatori școlile de stat, adecă ungurești, odată ce în vremea

Trudă nerodnică

Scurte reflexii asupra unor metehne de-ale vestitorilor cuvântului

Nu-i destul să te străduiești, pentru ca să ajungi la isbânda râvnită. Nu-i îndestulătoare strădania singură, mai ales când e vorba de isbânzi pe tărîmurile sufletului. Aici, pe lângă truda depusă, se mai recere ceva: să se deie lupta după legile și în spiritul celei mai pure morale evanghelice. Altfel zădarnică este orice osteneală.

Preoții sunt meniți de Mântuitorul să activeze rodnic, și roada activității lor să rămână: Eu v'am ales pe voi să mergeți și roada să aduceți, și roada voastră să rămână (Io. 15, 16). Și nu se poate trage la îndoială că sunt mulți preoți cari muncesc, se sbat, aleargă, vestesc cuvântul adevărului — asta mai ales — dar de roade nu prea poate fi vorba. Care să fie pricina acestei nerodnicii?

Marii maestri în taine de-ale sufletului ne dau lămuriri prețioase sub acest raport. Spun ei așa: Vestirea cuvântului e ștearsă și stearpă dacă, înainte de toate, vestitorul cuvântului nu știe limpede ce adevăr vrea să sădească în mințile, și ce floare de a virtuților vrea să facă să încolțească în inimile ascultătorilor săi. Când îți deschizi gura în fața mulțimii fără ca singur să știi unde vei scoate-o după o simplă și fugară parcurgere, mai mult cu ochii, a pericopei zilei, nu-i mirare să îmblatești verzi și uscate, fără nici o închegare ori noimă, și fără cap și coadă, spre oboseala și plictiseala, iar nu spre zidirea sufletească a turmei cuvântătoare. Improvizatorii sunt o adevărată pacoste pentru amvon. Înțeleg improvizatorii cari se reped la predică ex abrupto, fără să aibă la spate ani de meditație, de lectură spirituală și de deprindere misionară-catehetică. „Știi care-i secretul improvizatorilor? întreba odată un mare orator francez: Acela că nu improvizează niciodată. Eu unul, care sunt acasă în materie, n'ași putea spune niciodată un lucru asupra căruia nu m'ași fi gândit nicicând.“

năpădirii au fost aflate ca școale de stat. — Și să nu-ți vină în minte vorba prorocului: *Pierirea ta din tine, Israile?*

La sfârșitul ceasului al doisprezecelea — 3 Sept. 1940 — cel dela cărma Statului — mai precis: Ministerul Educației Naționale — a recunoscut (!) dreptul de proprietate al parohiilor asupra imobilelor fostelor școlile confesionale și a ordonat înscrierea acelor la cărțile fonduare pe numele vechilor și adevăraților proprietari. — Nu-i tot ce trebuia făcut. Învățământul rămâne doar tot cel statificat. Totuși e ceva; e un pas spre mai bine. Mintea cea de pe urmă a Românului începe să aibă și ea cuvânt. Și să aște ascultare.

Alte greșeli cari duc, oarecum, fatal, la sterilitatea vestirii cuvântului:

Crainicul împăratului Hristos și al adevărului său integral, o scaldă după vremuri și împrejurări. David prorocul se plângea că pe atunci se împușinaseră adevărurile de către fiii oamenilor. (Ps. 9). Astăzi ar avea și mai multe motive să se plângă de acelaș rău. Nu se stăruie îndeajuns asupra îndatoririlor ce impune morala neștirbită a Evangheliei; se aduc temeneli, mai mult ori mai puțin degheizate, slăbiciunilor omenești; se trece adesea peste elementul suprafiresc cu ușurință, insistându-se în schimb peste măsură asupra laturilor firești a vieții și privind totul prin prisma unui raționalism fad, sec, cu luciri de ghiață. Cu un cuvânt: se predică altceva, nu Hristos. Numai cât oamenii pe Hristos îl caută, și dacă nu-l găsesc, se înstrăinează de altare, de tainele Bisericii, de amvon și de tot ce-i în legătură cu acestea. Ludovic XIV a întreținut odată pe Boileau, cum se face că păr. Letourneur atrage tot Parisul cu predicile sale simple, fără înflorituri stilistice și fără strălucirile unei genialități deosebite. „Sire, a răspuns Boileau satiric, asta-i pentru că dânsul predică Evanghelia, și simpaticul vostru oraș a iubit totdeauna nouțate.“

Lumei noastre românești îi place cuvântul Domnului. Apelul adresat preoțimii de d. Ion Antonescu e un ecou al unei dorințe unanime. Preoții însă să aibe de grijă că vorba lor de pe amvon, ori din ușa altarului, caută să se îndrepte către oamenii de azi, cari au nevoi și preocupări de azi. De aceea să nu creadă că au făcut destul și bine dacă au reproduș, taliter-qualiter, cutare predică de acum un veac și mai bine. Și încă fără să țină seama de pătura socială căreia-i vorbesc, (altfel se vorbește „prostimii“ și altfel intelectualilor, fiind vorba de forma vorbirii), ori anumite sensibilități cari trebuiesc cruțate (nimenea nu vine la biserică să audă vorbe de ocară, ori să aște carei ideologii politico-economico-financiară aparții, respectiv să-și vadă abilitățile de actor ce a schimbat, din greșală, amvonul cu scena).

Nimenea să nu batjocorească slujba noastră! Așa ne învață Apostolul (2 Cor. 2, 6). Gândul acesta trebuie să stăpânească mereu pe toți vestitorii cuvântului mântuirii și atunci, cu ajutorul harului cerut în rugăciuni fierbinți, după strădania amăsurat legii Evangheliei, truda vestitorilor cuvântului sfânt nu va fi nerodnică.

P. STRĂJERU

Noi și ungurii. Ardelenii și-au cunoscut bine călăii de mai bine de o mie de ani, și de aceea nu s'au putut gândi niciodată decât cu oroare la o eventuală cutropire din nou a pământului lor străbun. Crimele săvârșite acum împotriva nenorociților frați ai noștri apucați în jugul unguresc, mulțumită arbitrajului unor străini de cauza în care și-au permis să facă pe judecătorii, arată mai evident ca orice vorbe, cu cine avem de-aface. Comandantul mișcării legionare d. *Horia Sima*, a ținut să înfiereze atrocitățile ungurești, într-o vorbire rostită la Brașov în fața a peste 10.000 ascultători și difuzată și la radio. Reținem și noi din această cuvântare ceea ce urmează:

„Guvernul maghiar a cutezat să afirme la început, pentru a-și justifica ororile îndreptate în contra populației românești și recunoscute, în parte, de oficialitatea maghiară, că ele sunt măsuri de represiune împotriva unor elemente răsvrățite ale populației românești și care opuneau rezistență înaintării maghiare.

Afirmația guvernului maghiar e total lipsită de valoare, pentru că e de neînchipuit ca niște oameni rămași fără apărare, neînarmați și neorganizați, să opună rezistență trupelor maghiare de ocupație. E o metodă bine cunoscută la care au recurs ungurii întotdeauna, de a arunca vinovăția asupra victimelor.

[...] Guvernul român este acuzat că a ordonat măsuri de prigonire a populației maghiare rămasă la noi, iar ceea ce se întâmplă în Ungaria nu sunt decât represalii pentru tratamentul aplicat ungarilor din România. Această acuză se spulberă la cea dintâi confruntare cu realitatea. Nu numai că la noi nu a fost ucis nici un ungar, dar nu se pot înregistra nici cazuri de maltratare a populației maghiare dela noi. Dimpotrivă, autoritățile românești au primit ordin dela guvern să vegheze ca avutul și viața cetățenilor de origine maghiară să fie apărate și ocrotite.

Am impus chiar presei o atitudine moderată în raporturile noastre cu Ungaria pentru ca, dela sufletele noastre încărcate și tulburate de ecoul durerilor din Ardealul ocupat, să nu apunecăm și noi pe drumul vărsărilor de sânge. Și dovada cea mai prețioasă a nobleței atitudinii noastre este că sub regimul

legionar, lucrătorii unguri, care în primul moment s'au refugiat în teritoriul ocupat, după câțva timp s'au reîntors în România, preferând să trăiască în atmosfera de dreptate socială care se creiază sub ochii noștri.

[...] Ungaria a cerut ca revendicările ei să fie satisfăcute pentru a se realiza o pace durabilă între cele două popoare. Astăzi Ungaria calcă angajamentele dela Viena și creiază o stare de neliniște și tensiune, iar pacea este din nou amenințată tocmai de acei cari au cerut, în numele ei, revendicări teritoriale.

România Legionară nu se plânge și nu răspunde provocării. Dar e bine să se știe că există o limită a răbdării și o limită a demnității unui neam. Nu dăm avertismente, dar credem că cei 1,400.000 de Români din Ardealul ocupat au dreptul la viață și la un trai omenesc. Convinși de dreptatea noastră, stăpâni pe voința noastră, nimeni nu ne va putea opri să făurim poporul nostru viitorul“.

Preoțimea ideală

Conducătorul Statului, d. *Ion Antonescu*, a adresat un foarte călduros apel tuturor slujitorilor altarelor românești. Pentru ideile pe cari le cuprinde și le îmbracă într-o formă atât de frumoasă, și pentru faptul neîndoelnic că exprimă o dorință unanimă a mirenilor cari mai țin la Biserică și la morala evangheliei lui Hristos, reproducem, aprecepe în întregime, acest apel:

[...] Biserica lui Hristos nu înseamnă numai ziduri, icoane, coruri, lumânări, clopote, slujbe. Ea este dragoste, jertfă, milostenie, trudă, curățenie sufletească.

Oriunde trăește un suflet curat, acolo este un altar al dumnezeirii.

[...] Cunoașteți mai bine ca mine în ce măsură cuvintele rugăciunilor voastre cuprind și desvălue drept-credincioșilor puterea și slăbiciunea sufletului vostru.

Dacă gândul vostru nu este cu totul dăruit Creatorului, dacă inima voastră nu se frământă cu adevărat pentru păcatele oamenilor, atunci și zidurile Bisericilor sunt reci, și chipurile Sfinților de pe icoane sunt crunte, și clopotele sună spart, și și lumânările par stinse.

Faceți în așa fel, încât oamenii să simtă

nevoia să meargă la Biserică și să dorească ceasul de rugăciune ca o mare liniștire și fletească.

Evanghelia Mântuitorului este faptă, nu a fost scrisă ca să fie, ci pentru că a trăit. Viața lui Hristos-Dumnezeu, a fost pusă trudei legilor omenești, a acceptat cetea pedepsei divine și a luptat pentru răscumpărarea noastră. Așa că din ea, și numai prin ea, să talmăciți viața credincioșilor.

Ascultați poverile lor și arătați-le toate au fost trăite și înfruntate de Dumnezeu pentru biruința lor. Cel mai mic sbucium din viața oricăruiu faceți-l să intre, să se regăsească și să se aline prin Evanghelie. Și vedeți că rostul vieții nu le va mai fi strălucit că durerile le vor primi și suferi cu credință că o fac într-o biruință slavei cerești.

Talmăciți, în fiecare zi de sărbătoare, pentru înțelesul tuturor, prin predici scurte și înțelepte. Evanghelia.

Invățați-i să asculte cu interes și să lăsească în faptele lor, de fiecare clipă, și această carte a suferinței a înscris număr din dragoste pentru oameni.

Numai astfel vor înțelege îndatoririle cari îi cheamă viața față de ei, față de familia lor, față de semenii lor.

Invățăturile Evangheliei să le desprind din fapta voastră. De aceea vă cer ca viața noastră de toate zilele:

Să fiți cei mai iubitori.

Să fiți cei mai buni.

Să fiți cei mai drepecți.

Să fiți cei mai cinstiți.

Să fiți cei mai muncitori.

Să fiți cei mai gospodari.

Să nu alergați niciodată după biruințe fiindcă ei vă fac să alunecați pe panta păcatelor omenești.

Politica să o goniți din jurul altarelor, așa cum a gonit Mântuitorul pe mântuitorii de bani.

Să o goniți și pentru voi și pentru drept-credincioșii voștri. Ea a adus multă nenorocire în această țară. Ea v'a învrăjbit pe frați, fiindcă politica, la noi, a însemnat pândă și pândăstii un om, ca să-l dai la o parte; un loc, ca să-l ocupi fără merit; un lucru, ca să-l

Foiața „Unirii“

Chestiuni didactice

Lecția despre indulgențe, cum ar trebui s'o facem

Noțiunea pe care se bazează, după actuala obișnuință din provincia noastră metropolitană, explicarea indulgențelor, este aceea de *pedeapsă publică*, dată în Biserică veche păcătoșilor cari se mărturiseau. Se arată cât de grea era această pedeapsă în Biserică veche și se amintește, că după rânduiala actuală a Bisericii, astfel de pedepse nu se mai dau; în locul lor se dau canoanele la spovedanie, iar pentru a împlini lipsurile firești ale acestor canoane, Biserica dă indulgențele, și prin aceste iertare de pedepsele temporale ce ne așteaptă. Se clarifică felurile indulgențelor: plenare și parțiale, apoi se justifică acordarea indulgențelor, din partea Bisericii, prin bogăția meritelor Domnului Hristos, ale P. C. Fecioarei Maria și ale sfinților, cari merite stau la dispoziția Bisericii și pe cari Biserica le poate folosi conform cuvintelor Mântuitorului: „Oricâte veți lega pe pământ...“

Toată această expunere este adevărată,

și credem că ea clarifică destul de bine pe elevul care o urmărește cu atenție, așa încât el va putea flutura un suris disprețuitor pentru cutare autor de istoria evului mediu și modern, cunoscut pentru tendințele sale liber-ucugătoare, care într'un manual al său afirmă, sau în necunoștință de cauză, sau cu reavoință, că indulgențele sunt: „niște hârtii pentru iertarea păcatelor.“

Dar această expunere ni-se pare cam îndepărtată de felul nostru oriental și românesc de a gândi asupra chestiunilor penitenciale.

Mai simplu și mai răsăritean ar fi ca tot mersul lecțiunii despre indulgențe să se întemeieze pe noțiunea de *canon*.

După orice programă analitică, lecției despre indulgențe în premerge: *canonul*.

Aci (la *canon*) este locul să stăruim asupra noțiunii de pedeapsă temporală pe care o mai avem de suferit după iertarea pedepsei veșnice. La expunerea asupra *canonului*, în mod necesar arătăm că *activitatea vinei vremelnice* (= împlinirea *canonului*) constă din:

- 1) rugăciuni,
- 2) fapte bune,
- 3) fapte de pocăință.

Aci deci, la lecția despre *canon*, este locul să vorbim și despre pedepsele publice din Biserică veche, menționate și în cutari glave ale *Pravilei românești*.

Dupăce s'a făcut astfel lecția despre *canon*, terenul este pregătit pentru a vorbi despre indulgențe.

Planul lecției despre indulgențe, ar putea fi atunci următorul:

Pregătirea. În afară de canoanele obișnuite, există niște canoane speciale.

Anunțarea subiectului. Acestea se numesc indulgențe.

Purtarea. Canoanele *obligatoare*, de către *preotul mărturisitor* cu ocazia *mărturisirii*, sunt insuficiente:

1) din cauza micimii obligației impuse de preot, ori 2) din cauza că penitentul nu îndeplinește destul de bine.

Sunt deci necesare niște canoane, cari să le ia penitentul, în mod *voluntar*, *afară de mărturisire*, îndeplinind normele prescrise.

Astfel de canoane există. Ele constau obiceiul din rugăciuni, și sunt stabilite pentru toți membri Bisericii de către *Papa*.

În comparație cu canoanele vechi penitenciale, acestea de acum s'au numit *indulgențe* (= îngăduințe).

Foloasele indulgențelor:

1) Completează defectele canoanelor obișnuite.

ti-l însușești cu orice preț și prin orice mijloc; o situație, ca să ajungi cât mai repede ca să te îmbogățești peste noapte.

În România legionară s'a terminat cu aceste biceluri...

[...] Singura politică pe care trebuie să o faceți este aceea a iubirii de Neam și apărării drepturilor lui sfinte prin muncă, prin cinste, prin blândețe, prin conștiință și, mai ales, și prin exemplul vostru în toate și față de toți.

Am pornit dela icoane și dela altare; să ne întoarcem la ele:

Propovăduiți și răspândiți de acolo lumina care trebuie să întretină nestinsă ilacără focului nostru sacru.

Fără această încălzire continuă a sufletelor credincioșilor voștri, nici eu, nici nimeni altul, nu va putea îndrepta acest blând și înțeleghător popor, pe căile binelui.

„Pro Transilvania.“ Săptămâna aceasta, Marți, s'a ținut în București o *consfătuire* convocată de d. Iuliu Maniu, la care au luat parte foarte mulți fruntași ai vieții noastre politice. Scopul acestei consfătuiri l-a spus d. Iuliu Maniu: să constituie o asociație, care să steie în slujba intereselor statului, a Ardealului și a fraților noștri isgoniți din Ardealul românesc.

„Ni-s'au răpit provincii întregi — a spus între altele, în cuvântul său de deschidere, nepotul lui Simion Bărnuțiu, — iar din altele îi s'au luat părți. Aceasta ne-a cauzat pagube enorme, dar afară de aceste pagube ne-a ajuns și rușinea că toate aceste pierderi le-am suferit fără nici o apărare din partea noastră.

Nu e cazul și nici nu voim să facem critică. Constatăm doar că suntem și de paură și de rușine. Din aceste zile grele, trebuie să reparăm tot răul care ni s'a cauzat...

Schimbările din urmă au dovedit că națiunea română e aceea care n'a știut să-și sacrifice viața pentru a se apăra, ci un regim care n'a voit aceasta. Neamul a înlăturat acest regim, ca marea care aruncă la țarm tot ceea ce e nesănătos în ea. După această eliminare regimului trecut, trebuie să ne punem toate puterile noastre în slujba patriei și să vedem cum putem depune o acțiune ca să menținem ceea ce ne-a rămas și să câștigăm ceea ce

2) Precisează mai bine cantitatea peșepsei iertate:

a) parțiale, b) plene.

3) Se pot aplica și pentru morți.

Biserica le dă prin puterea de a lega și deslega.

Generalizare. Indulgențele sunt canoane benevole.

Aplicarea. Să ne servim de efectele indulgențelor.

La **Recapitulare** se va scoate în evidență special partea I-a a lecției.

Făcută după un astfel de plan, noi creștem că lecția despre indulgențe este mai simplă și mai conformă cu firea rânduelilor noastre răsăritene, deși își are, fără îndoială, anumite avantaje și planul urmat după obișnuința actuală. Depinde în mare parte și de popul urmărit de către profesor.

Lecțiile actuale sunt făcute dintr'un punct de vedere istoric și static; planul nostru are vedere în primul loc latura dogmatică, actuală și dinamică a chestiunii, fără prea multă înrăuțire asupra trecutului.

Victor I. Opreșu
profesor de religie. Deva

am pierdut. Pentru aceasta trebuie două lucruri: întâi, să ridicăm conștiința românească la demnitatea care ne-a lipsit în ultimul timp, și în al doilea rând, să informăm lumea mare despre nedreptatea care ni-s'a făcut prin răpirea unei părți din Transilvania și despre adevărata stare de lucruri din teritoriile pierdute, în special din Ardeal. Dacă am ajuns în situația de astăzi este că nu am făcut, după război, nici un fel de propagandă pentru a arăta lumii dreptul nostru asupra Transilvaniei, și mai ales nici un fel de contra-propagandă la propaganda revizionistă ungară. De douăzeci de ani, din Budapesta s'a făcut o propagandă nedreaptă împotriva noastră, falsificându-se adevărul istoric, așa încât Ungaria a câștigat o parte din teritorii fără luptă, fără sânge, fără victorie. A fost o greșală de care suntem vinovați și organizația de stat și particularii...

La noi nu s'a cultivat de loc sentimentul și demnitatea națională. E, prin urmare, una din datoriile noastre de căpetenie să ridicăm la maximum iubirea de țară și să nu mai suportăm nici o umilire națională.

[...] Și-acum ce trebuie să facem? Prin toate mijloacele să ridicăm conștiința națională și demnitatea, și prin activitatea noastră să arătăm fraților căzuți în robie că nu i-am uitat, că ne luptăm pentru ei și pentru refacerea unității noastre naționale. Ei văd toate câte li-se întâmplă și ce distanță grozavă este între ce se spune la Budapesta și ceea ce e la ei. Pe când la noi nimic. În gazete nimic; nici o manifestație publică, nici un cuvânt la radio. Ei cred că nu ne mai îngrijim de ei. Situația aceasta nu poate fi tolerată fără ca istoria să ne condamne.

De încheiere s'a ales comitetul, în care au intrat dd.: Iuliu Maniu, C. I. C. Brătianu, Mihai Popovici, Gheorghe Brătianu, Ion Mihalache, A. C. Cuza, Dr. C. Angelescu, Dr. Nicolae Lupu, Stelian Popescu, Virgil Madgearu, Alex. Lapedatu, Sever Bocu, V. P. Sasu, Dr. Aurel Dobrescu, Oct. Tăslăuanu, Ghiță Pop, Dr. Augustin Popa, Mihail Răutu, Ionel Lugoșianu, Ion Cămărășescu, C. Bucșan, Ilie Lazăr, Ștefan Mihăescu, Const. Stoicescu, N. Bănescu, Valer Roman, Sever Dan, I. Jumanca, Prof. Ștefan Pop, Dr. D. Dănuțescu, Gh. Fotino, Prof. Em. Antonescu, Prof. I. Simionescu, Prof. Clinciu, Emil Ghilezan. Cenzori au fost proclamați d-nii: G. Cipăianu, prințul M. Sturza, prof. Manolescu, M. Mora și A. Leucăția.

De-ale catehezei

de pr. Valeriu Sasu

La început de an școlar preotul din parohie nu are gând mai mare decât felul cum va filtra, peste an, învățăturile Scripturilor Sfinte și ale Bisericii în mințile celor mici ce-l vor înprejmui în școală. Căci aceștia au două călăuze: catehetul și cartea. Decât manualul trebuie să fie însă mai bun catehetul.

Înainte de manuale s'a făcut programa analitică și factorii au trebuit să țină seamă de ea. Catehetul caută să aibă într'o mână programa analitică într'alta manualele, și face pregătirea preliminară, ca seria lecțiilor din anul școlar s'o înceapă fără dibuială. Purcede deci la întocmirea planului de lecțiuni, zis: „planul analitic special“ pentru anul școlar în curs, și încă după tipul școlii divizate sau nedivizate, care cum o are.

Primul calcul este numărul orelor de peste anul întreg. Că putem avea de fiecare învățător două ore la săptămână, este numai poveste. Însași structura orarului lor

este de așa fel, și încă reglementar, că pentru cateheză să se consacre două ore săptămânal, puse și acelea prin învoială, pe o zi de după masă. Socotite pe un an școlar ar fi la 7 clase 72 oare. Din acestea rămân 3 sau 10 prin sărbători, vacanțe, înmormântări, conferințe ori din alte cauze neprevăzute. Întocmind planul, punem pe luna Septembrie 4 ore, pe lunile Octombrie-Ianuarie câte 6 ore, adică 24 ore, iar pe lunile Februarie-Mai câte 8 ore, adică 32, rămânând două și pe Iunie, fiindcă deși examenul de religie începe prin luna Mai prelegerile nu se sistează până după 10 Iunie. Astfel rămânem, în împrejurări normale, cu 62 ore de religie la o școală, fie cu unu sau cu doi învățători.

Fiind la curent cu numărul orelor, și mai știind, că în două ore trebuie să dezvoltăm 7 lecțiuni, și acelea astfel pregătite ca una să țină 17 minute, ne rămâne a consulta manualul cu numărul de lecțiuni. Vom găsi la clasa I 36 lecțiuni, la cl. II-a 38 lecțiuni, la cl. IV-a 53 lecțiuni, la cl. V 32 lecțiuni, la cl. VI-a 28 lecțiuni, la cl. VII-a 48 lecțiuni de catehism, iar pentru cl. a III-a Testamentul Vechiu și Nou cu 90 lecțiuni*). În total 325 lecțiuni, pentru 62 ore. Evident: e o nepotrivire între numărul orelor și lecțiunilor, dar ne putem ajuta.

Ținând seamă de principiul pedagogic „să dai copilului cât poate cuprinde, și să ceri dela el atâta cât îți poate da“, reducem prin contragere chibzuită, contopind într'o lecțiune atâta material cât poate fi predat potrivit timpului fixat sub coeficientul de 17 minute. Las, că coeficientul nu e sfânta carte; unele subiecte depășesc, altele îngăduie, sfârșindu-ne doar, că 7 lecțiuni să se facă în 120 minute.

Făcând aceste calcule, am ajuns să aglomerez materia clasei I. în 26 lecțiuni, a clasei a II-a în 28 lecțiuni, a clasei a III-a în 29 lecțiuni, a clasei a IV-a în 23 lecțiuni, a clasei a V-a în 27 lecțiuni, a clasei a VI-a în 26 lecțiuni și a clasei a VII-a în 31 lecțiuni; în total: 195 de lecțiuni, în loc de 325 lecțiuni câte specifică manualele. Ca probă, înmulțind numărul lecțiunilor cu timpul prevăzut de 17 minute, ne dau 56 ore. Intrec, e drept, 6 ore pe an. Cum le vom utiliza acestea dacă totuși ne rămân, ceace e destul de problematic?

Sunt în manuale subiecte indirecte, pe cari timpul nu ne-a îngăduit să le controlăm, în special pericoapele. Sunt icoane și desene, cari deși intuite și descrise nu le-am controlat îndeajuns sub raportul valorii și a menirii lor practice. Sunt anexe al căror folos se legitimează prin ele însăși. Avem neapărată nevoie de concentrarea și recapitularea cunoștințelor în ritm corelativ, ca atât noi cât și elevul să culegem recolta străduințelor depuse în marea operă de educație religioasă.

Am crezut și cred, că punând pe hârtie calculele cari m'au călăuzit la redactarea și compunerea planului analitic special pentru școala primară nedivizată pe anul școlar trecut, le-am pus ca frații cateheți să le comenteze sub forma unei noi construcții, — podul de trecere dela manualele vechi la manualele noi. Avem doar manuale noi, avem formulate planurile analitice cu materialul grupat pe oare, săptămâni și luni.

Avem intenția și zelul de propășire, așteptând răsplata dela cer. Simțim încă un mare gol pe care Păr. Dr. Nicolae Brînzău

*) Socoteala nu-i tocmai exactă. „Biblia Copiilor“ are, în total, pentru Tst. Vechiu și Nou, 37 lecțiuni, numerotate dela 1 la 37. N. R.

este primul care a încercat să-l umple pentru clasele I-II., dându-ne un manual pentru catehet.

Aici mă întreb: Nu ne-am putea noi oare întâlni pe același drum 2-3 cateheți didactici de pe teren, să prelucrăm toate subiectele din clasele I-VII primare, vărsate în tipicul treptelor formale?

Problema rămâne încă tot deschisă, și până la rezolvarea ei, noi să lucrăm. Să lucrăm din răputeri, până nu vine noaptea.

Știri mărunte

Preasfințitul Iuliu Hossu la București.

După cum e informată „România Nouă” (9. X. 40), Preasf. Iuliu al Clujului a sosit Marți seara cu avionul din Budapesta la București. Afirmative ar fi venit în misiune politică, al cărei obiectiv principal ar fi limpezirea chestiei expulzării. Se mai spune că înainte de plecare Preasf. Iuliu ar fi avut o întrevedere cu contele Teleki, premierul maghiar.

Faptă creștinească. Aflăm dela pâr. Simion Deac, preotul nostru din Căpâlna de jos (jud. Târnava-Mică) despre un gest foarte frumos, românesc și creștinesc al unui ofițer din Craiova. E vorba de donația de 2000 (două mii) Lei, făcută bisericii noastre din numita parohie de d. Titus Preda, maior, comandant al diviziei 4 Târgu-Mureș, la plecarea din sat, după 3 săptămâni petrecute cu trupa aci. Acelaș, din colecta întreprinsă printre ostași, a putut dărui 1000 Lei pe seama școlii din localitate, și altă mie de Lei unei văduve cu nouă copii. — Fapta aceasta e mai grăitoare ca orice cuvânt.

Manifestație legionară în Capitală.

Duminea trecută, din prilejul împlinirii alor 30 de zile dela prăbușirea vechiului regim, a avut loc la București o impunătoare manifestație legionară, la care au participat — după cum scriu gazetele — cam o sută de mii de legionari. Au rostit cuvântări entusiaste dd. Horia Sima și General I. Antonescu, Conducătorul Statului. Făcând aluzie la unguri, d. Antonescu a spus, între altele: „Ei trebuie să știe că la drepturile Coroanei Sf. Ștefan noi răspundem, pașnic și cu omenie, cu drepturile pe cari ni le dă coroana de lauri a marelui Traian”. — Defilarea a decurs în ordine exemplară.

S'au rupt tratativele cu ungurii. Indata după năpădirea teritoriilor cedate, s'au început tratative între noi și unguri în vederea aranjării atâtor diferende între noi și ei. Ceeace era însă de prevăzut, s'a întâmplat: ungurii au respins dintre propunerile Delegației Române (cu d. Valer Pop ca președinte și din care făceau parte și Il. Sa Dr. Victor Macaveiu, prepozit capitular la Blaj cu pâr. Augustin Caliani dela București) mai ales cea privitoare la reglementarea echitabilă a chestiunii minoritare din Ungaria. Văzând zădărnicia acestor tratative, președ. Delegației Române a înmănat președintelui Delegației Maghiare un memoriu documentat și a întrerupt tratativele, declarând totodată că predă spre decizie guvernului Reichului German și Italian soluționarea situației populației românești din Ungaria.

Preoții și conducerea cooperativelor.

Printr'o decizie ministerială din 27 August 1940 se interzicea preoților să mai facă parte din organele de conducere a cooperativelor. Printr'altă decizie ministerială, din Octomvrie c., s'a modificat dispozițiunea din August c.,

în forma aceasta: „Sunt exceptați dela prohibițiunile stabilite în art. I al acestei decizii toți clericii care se găsesc la conducerea și administrația cooperativelor și băncilor populare de ajutor mutual al clerului, sau în instituțiuni cu caracter bisericesc, cultural sau filantropic. Membrii clerului, care sunt și în învățământ, pot face parte din organele de conducere și administrație ale cooperativelor sau băncilor populare de ajutor mutual ale corpului didactic”.

Locale. Duminea viitoare, a VI-a după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. Iuliu Maior, canonic mitropolitan.

A reapărut „România Nouă”. Organul politic independent ce apărea la Cluj (1933-1938) până ce a fost gătit de regimul „frontist” a început, cu ziua de 7 Octomvrie c., să reapară la Sibiu (Str. Avram Iancu 11). Director îi este d. Zaharia Boila, iar primredactor d. N. Buta. — E ținut și acum pe vechea-i linie de demnitate, și e scris viu și captivant. — Îi dorim viață lungă și rodnică sub steagul cu care a pornit din nou la drum.

Români expulzați de unguri. Amăsura datelor statistice puse la dispoziția Consiliului de miniștri de Ministerul de Interne, autoritățile ungurești au expulsat, până zilele acestea, nu mai puțin de 11.519 Români, între cari cei mai mulți sunt intelectuali, aproape toți sălbatic brutalizați de „vitejii” cu puteri discreționare față de ei. Din România, în schimb, au plecat 3828 unguri, de bunăvoie, neexpulzați de cineva. Și fără să li-se fi clătinat un fir de păr măcar de pe cap.

Profesori universitari pensionați. Pe titlu că au atins limita de vârstă (65 de ani), au fost scoși la pensie, prin decret ministerial,

mai mulți profesori universitari. Așa: Nic. Iorga, prof. titular la catedra de Istorie universală, etc., P. P. Negulescu, dela catedra de filosofie; C. Rădulescu-Motru, dela catedra de psihologie; Ion Simionescu, dela catedra de paleontologie și antropologie; Emil Rădulescu, dela catedra de biologie; și alții. — Notat că profesorilor Iorga și Rădulescu-Motru li-se îngăduise, la vremea sa, prin lege specială, să funcționeze și peste limita de vârstă.

„Neamul Românesc” va ieși odată săptămână. Incepând cu ziua de azi, 12 Oct. 1940, cotidianul dlui Nic. Iorga — acum în al 25-lea an de apariție — va ieși numai o dată la săptămână, cu titlul: *Neamul Românesc Cuget Clar*. „Când s'a produs o înfrângere scrie d. Iorga în legătură cu această schimbare — steagul nu se predă, ci pânza lui înfășoară în jurul inimii. Inima luptei noastre a fost ideea culturală națională. O reprezintă revista *Cuget Clar*, pe care o pot susține în jurul ei, adăugându-i numele iubitei „Neamul Românesc”, strângem pânza credinței noastre.”

Schimbări de nume. După cum am văzut din „Monitorul Oficial”, pâr. Emil Meșter, prof. în Blaj, și-a schimbat numele în Poenaru, nume purtat de strămoșii Sf. Sale. — Tot a purces și d. Gh. Halas, tâmplarul blăjean, care de aci încolo se va numi Gh. Novac, și s'au numit și părinții părinților Dsale. — Crestăm cu plăcere aceste știri, și ne-ar plăcea să nu rămână singurele. Nici din Blaj și din alte părți ale României.

Spre știre. *Tuturor celor pe cari țineți să vă vedeți li-se face cunoscut că s'a hotărât să înceapă cursurile la Academia Teologică Blaj în ziua de 31 Octomvrie c. În zilele de 29 și 30 Oct. c. se vor ținea examene cu care se vor avea de făcut examene. — Rector*

MANUALE CATEHETICE

pentru anul școlar 1940—41

se află la

Librăria Seminarului Blaj

Curs primar:

Cl. I	}	Dr. I. Suci, ep.: Catehism I	18
		Dr. N. Brinzeu: „ I	10
Cl. II	}	Dr. Nic. Brinzeu: Catehism II	14
		Dr. V. Cerghizan: „ II	12
Cl. III		Dr. Aug. Popa: Biblia copiilor III	20
Cl. IV	}	Dr. Nic. Brinzeu: Catehism IV	27
		Dr. V. Cerghizan: „ IV	15
Cl. V		Dr. Nicolae Brinzeu: „ V	27
Cl. VI		„ „ „ VI	27
Cl. VII		„ „ „ VII	27

Curs secundar:

Dr. V. Cerghizan: Istoria descop. dumnn.
Dr. Alex. Ciplea: Mica Biblie II
Dr. Nic. Brinzeu: Catehism III
„ „ „ Liturgica IV
Dr. Aug. Tatar: Dogmatica specială V
Dr. Ioan Suci: Morala creștină VI
Dr. Ioan Georgescu: Istoria bisericii VII
„ „ „ Apologetica VIII
Ediții pentru Catehism
Dr. Nic. Brinzeu: Catehism I—II
„ „ „ „ IV

Ca să se evite întârziere și greșeli la expediție, manualele se vor comanda după lista de mai sus, indicându-se exact autorul, clasa și prețul. Pentru achizițirea cheltuelilor de comandă, acordăm 10 % rabat la comanda mai mari de 100 Lei. Banii se vor trimite înainte, căci în acest caz suportăm noi spesele poștale care reprezintă o sumă destul de importantă. — În caz contrar, expediția se face cu ramburs, socotind spesele postale.

Manualele care nu sunt trecute în această listă să nu se mai ceară, nu sunt în vânzare decât cele de mai sus.

LIBRĂRIA SEMINARUL

BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

TELEFON 41.